

<https://doi.org/10.26565/2075-1834-2023-36-20>

УДК 342.95

К.О. ПЛОТНИКОВА

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри державно-правових дисциплін

E-mail: katia1003katia@gmail.com ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-6975-7659>

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

м. Харків, 61022, майдан Свободи, 4

В.О. ЗАКРИНИЦЬКА

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри державно-правових дисциплін

E-mail: zakrinityska.vic@gmail.com ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-4238-8464>

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

м. Харків, 61022, майдан Свободи, 4

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ МІНІСТЕРСТВА ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ УКРАЇНИ

АНОТАЦІЯ: *Вступ.* Сучасна цифровізація розвивається одночасно за трьома її ключовими векторами: інформаційне суспільство; цифрові економічні відносини; е-урядування. Інформаційні процеси в сучасному суспільстві спонукають центральні органи виконавчої влади до актуалізації власної діяльності.

Актуальність обумовлена тим, що запит суспільства на цифровізацію, відкриття національних електронних ресурсів та впровадження електронних сервісів є переважними викликами для реформування державної цифрової політики. Одним з досить важливих кроків цифровізації суспільства і держави стало створення у 2019 році Міністерства цифрової трансформації України.

Метою є з'ясування адміністративно-правових засад діяльності Міністерства цифрової трансформації України.

Методи. Теоретичні та загальнонаукові (аналіз, синтез, систематизація), емпіричний метод.

Основні результати дослідження. Стаття присвячена теоретичному дослідженню особливостей адміністративно-правових засад діяльності Міністерства цифрової трансформації України. Визначено, що Міністерство цифрової трансформації України має чітко визначені цілі, завдання та повноваження, та обґрунтувало впровадження державного управління у сфері електронного урядування. Систематизовано завдання міністерства за ключовими напрямками як: завдання державного управління; завдання громадського сервісу; завдання стимулювання підприємництва.

Висновки. Міністерство цифрової трансформації України є центральним засвідчувальним органом у сфері електронних довірчих послуг. Також до компетенції Міністерства належить розвиток широкосмугового доступу до інтернету, телекомунікаційних мереж та ІТ-індустрії. Проаналізувавши завдання та повноваження Мінцифри, основними серед них є адміністративні та загальнодержавні, які утворюють основний пласт його діяльності та забезпечують його сутність.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: адміністративно-правові засади, цифровізація, послуги, Міністерство цифрової трансформації України.

Як цитувати: Плотнікова К.О., Закриницька В.О., Адміністративно-правові засади діяльності міністерства цифрової трансформації України. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, серія «Право»*. 2023. Вип. 36. С. 169-174. <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2023-36-20>

In cites: Plotnikova K.O., Zakrinityska V.O., (2023). Administrative and legal principles of the ministry of digital transformation of Ukraine. *The Journal of V.N. Karazin Kharkiv National University, Series «Law»*, (36), P. 169-174. <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2023-36-20> (in Ukrainian)

Вступ. Цифрові технології на сьогоднішній час досягли майже усі сфери життя суспільства.

Сьогодні конкурентоспроможність підприємства, установи, організації, органу держа-

вної влади та всієї держави безпосередньо залежить від ефективності його використання та активності його реалізації. Використання інформаційних технологій дає вагомі переваги: насамперед, для людини, оскільки вона

надає змогу швидше отримувати державні послуги, а також загальну інформацію про зовнішнє оточення; по-друге, для компаній, оскільки ці технології дають змогу підвищити продуктивність їхнього виробництва, а також покращити якість продукції, що випускається; по-третє, для держав та їх урядів, оскільки цифрові технології сприяють підвищенню якості надання державних послуг та прискорення загальних процесів розвитку всіх державних інститутів.

Саме тому інформаційні процеси в сучасному суспільстві підштовхують центральні органи виконавчої влади до оновлення власної діяльності. Суспільний запит на цифровізацію, відкриття національних електронних ресурсів та впровадження електронних сервісів є ключовими імпульсами реформування цифрової політики держави. Одним з досить важливих кроків цифровізації суспільства і держави стало створення у 2019 році Міністерства цифрової трансформації України. І тому визначення адміністративно-правових засад діяльності Міністерства цифрової трансформації України вимагає аналізу нормативно-правових актів та дослідження практичної діяльності зазначеного органу виконавчої влади.

Огляд праць з даної проблематики.

Попри велику кількість праць щодо адміністративно-правового статусу органів виконавчої влади, наразі є підстави стверджувати про відсутність узагальнюючих досліджень правового статусу Міністерства цифрової трансформації України та відносно невелику кількість досліджень щодо електронного урядування.

Метою статті є з'ясування адміністративно-правових засад діяльності Міністерства цифрової трансформації України.

Основні результати дослідження. Розвиток електронного урядування та поступовий перехід до інформаційного суспільства в будь-якій країні вимагає переосмислення, розробки нових механізмів регулювання відносин між громадянами, їх об'єднаннями та державою. Інтенсивними темпами здійснюється впровадження інформаційних технологій у діяльність органів державної влади.

Міністерство цифрової трансформації України (Мінцифри) є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики: у сферах цифровізації, цифрового розвитку, цифрової економіки, цифрових інновацій, електронного урядування та електронної демократії, розвитку інформаційного суспільства, інформатизації; у сфері розвитку цифрових навичок та цифрових прав

громадян; у сферах відкритих даних, розвитку національних електронних інформаційних ресурсів та інтеперабельності, розвитку інфраструктури широкопугового доступу до Інтернету та телекомунікацій, електронної комерції та бізнесу; у сфері надання електронних та адміністративних послуг; у сферах електронних довірчих послуг та електронної ідентифікації; у сфері розвитку ІТ-індустрії [2].

Аналіз нормативно-правових актів, що визначають адміністративно-правовий статус Міністерства цифрової трансформації України, дає підстави систематизувати його за трьома складовими: цілями, завданнями та компетенцією.

Отже, визначення мети, завдань і повноважень Міністерства цифрової трансформації України є основою характеристики його діяльності та статусу в системі органів виконавчої влади. Якість та ефективність виконання функцій міністерства безпосередньо пов'язана з чітким нормативно-правовим визначенням цілей, завдань і повноважень як основного елемента адміністративно-правового статуту органу державної влади.

Досліджуючи завдання Міністерства цифрової трансформації України, звернемося до чинної законодавчої бази.

У Положенні про Міністерство цифрової трансформації України завдання окреслені як формування та реалізація державної політики:

- у сферах цифровізації, цифрового розвитку, цифрової економіки, цифрових інновацій, електронного урядування та електронної демократії, розвитку інформаційного суспільства;
- у сфері розвитку цифрових навичок та цифрових прав громадян;
- у сферах відкритих даних, розвитку національних електронних інформаційних ресурсів та інтеперабельності, розвитку інфраструктури широкопугового доступу до Інтернету та телекомунікацій, електронної комерції та бізнесу;
- у сфері надання електронних та адміністративних послуг;
- у сферах електронних довірчих послуг та електронної ідентифікації;
- у сфері розвитку ІТ-індустрії [2].

Оскільки сфера цифровізації стрімко розвивається, то й завдання формуються динамічно.

Тому завдання має прив'язку до певних важливих сфер життя суспільства.

Ми погоджуємось з критеріями завдань Міністерства цифрової трансформації України, які виділені Лунінім Д.С., серед яких:

1) завдання державного управління – розвиток цифрової економіки, цифрове урядування;

2) завдання державного сервісу – розвиток цифрових навичок та цифрових прав громадян, електронні та адміністративні послуги, електронні довірчі послуги та електронна ідентифікація;

3) завдання стимулювання підприємництва – розвиток електронної комерції та бізнесу, розвиток ІТ-галузі [1, с. 229].

Маємо всі підстави стверджувати, що завдання Міністерства цифрової трансформації України формально визначені та спрямовані на довгострокову реалізацію в рамках діяльності Міністерства.

У свою чергу, діяльнісний аспект безпосередньо пов'язаний із виконанням покладених на міністерство функцій.

У Положенні про Міністерство цифрової трансформації України чітко описує повноваження міністерства, які безпосередньо впливають із сформульованих завдань.

На нашу думку, варто класифікувати повноваження Мінцифри саме за типом повноваження, і тому можна виділити на загальнодержавні, адміністративні, регіональні, соціальні, господарські (підприємницькі).

Загальнодержавні:

1) узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до його компетенції, розробляє пропозиції щодо вдосконалення законодавчих актів, актів Президента України, Кабінету Міністрів України та в установленому порядку вносить їх Кабінетові Міністрів України;

2) розробляє проекти законів та інших нормативно-правових актів із питань, що належать до його компетенції;

3) здійснює заходи щодо створення та забезпечення функціонування системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів;

– системи електронної взаємодії органів виконавчої влади;

– інтегрованої системи електронної ідентифікації;

– єдиного веб-порталу електронного урядування;

– єдиного державного веб-порталу відкритих даних;

– національного реєстру електронних інформаційних ресурсів;

– єдиного державного веб-порталу електронних послуг;

4) розробляє пропозиції щодо:

– визначення цілей і завдань державної інформаційної політики, інтелектуальної власності та шляхів її реалізації;

– встановлення стандартів, норм, правил, порядків, класифікаторів у сферах, що належить до його компетенції;

– визначення порядку функціонування офіційних веб-сайтів органів виконавчої влади, державних інформаційно-аналітичних систем, державних інформаційних ресурсів, електронних реєстрів та баз даних;

– прийняття або внесення змін до нормативно-правових актів із питань захисту персональних даних, охорони інтелектуальної власності;

5) бере участь у:

– формуванні державної політики у сферах криптографічного та технічного захисту інформації, кіберзахисту, телекомунікацій, користування радіочастотним ресурсом України, поштового зв'язку спеціального призначення, урядового фельд'єгерського зв'язку, захисту державних інформаційних ресурсів та інформації, вимога щодо захисту якої встановлена законом, в інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах і на об'єктах інформаційної діяльності, а також у сферах використання державних інформаційних ресурсів в частині захисту інформації, протидії технічним розвідкам, функціонування, безпеки та розвитку державної системи урядового зв'язку, Національної системи конфіденційного зв'язку;

– впровадженні концепції смарт-сіті органами місцевого самоврядування;

– забезпеченні розвитку віртуальних активів, блокчейну та токенизації, штучного інтелекту;

– розробленні норм, стандартів у сферах електронних довірчих послуг та електронної ідентифікації; – розробленні критеріїв і порядку проведення оцінки стану захищеності державних інформаційних ресурсів в інформаційно-телекомунікаційних системах; організації та проведенні оцінки стану захищеності державних інформаційних ресурсів, наданні відповідних рекомендацій;

– формуванні і реалізації державної тарифної політики та політики публічних закупівель у сферах телекомунікацій, користування радіочастотним ресурсом України;

– розробленні пропозицій щодо державної політики з питань державного регулювання у сферах телекомунікацій, користування радіочастотним ресурсом, надання послуг поштового зв'язку;

– розробленні та впровадженні вимог: до форматів даних електронного документообігу в державних органах; щодо функціонування електронного документообігу; до оформлення документів, організації документообігу, зокрема електронного документообігу;

– розробленні та організації виконання державних програм із питань захисту інформації та кіберзахисту;

– здійсненні заходів щодо забезпечення функціонування Національної системи конфіденційного зв'язку та Національної телекомунікаційної мережі;

б) здійснює управління об'єктами державної власності, що належать до сфери управління Мінцифри;

7) здійснює міжнародне співробітництво, забезпечує виконання зобов'язань, взятих за міжнародними договорами України, з питань, що належать до компетенції Мінцифри [2].

Адміністративні

1) розробляє нормативно-технічну документацію щодо цифрових трансформацій;

2) виконує функції генерального державного замовника Національної програми інформатизації та інших державних програм цифровізації, зокрема:

– здійснює моніторинг у сфері інформатизації;

– погоджує та координує галузеві, регіональні програми та проекти інформатизації, програми та проекти інформатизації органів місцевого самоврядування і вносить подання Кабінетові Міністрів України щодо зупинення виконання таких програм і проектів;

забезпечує:

– методологічну, нормативно-правову, інформаційну та організаційну підтримку процесів формування і виконання Національної програми інформатизації;

– проведення експертизи Національної програми інформатизації та окремих її завдань (проектів);

3) проводить цифрову експертизу та готує відповідні висновки до проектів відповідних актів Кабінету Міністрів України, міністерств та інших органів виконавчої влади;

4) проводить погодження в порядку, встановленому законодавством, призначення керівника з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій або цифровізації органу виконавчої влади;

5) розробляє пропозиції щодо визначення основних напрямів розвитку системи надання електронних та адміністративних послуг, здійснює заходи з її реформування;

б) формує та веде Реєстр адміністративних послуг;

7) координує діяльність органів, що утворили центри надання адміністративних послуг із питань підвищення рівня якості надання електронних та адміністративних послуг, розвитку електронної інформаційної взаємодії таких центрів із суб'єктами надання адміністративних послуг, розширення функцій центрів і переліку послуг, які надаються через них;

8) здійснює моніторинг якості надання електронних та адміністративних послуг, широкосмугового доступу до Інтернету, відкритих даних;

9) координує діяльність міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих держадміністрацій, а також державних підприємств, установ, організацій та державних господарських об'єднань, навчальних закладів із питань, що належать до компетенції Мінцифри, надає їм необхідну методичну допомогу;

10) організовує та координує діяльність органів виконавчої влади, пов'язану із співпрацею з програмою ЄС «Єдиний цифровий ринок» (Digital Single Market), інших міжнародних програм цифрового співробітництва;

11) здійснює моніторинг даних про вчинення та/або спроби вчинення несанкціонованих дій щодо державних інформаційних ресурсів в інформаційно-телекомунікаційних системах, а також про їх наслідки, інформує правоохоронні органи для вжиття заходів із запобігання та припинення злочинів у зазначеній сфері;

12) координує адміністрування, функціонування та використання адресного простору українського сегмента Інтернету;

13) здійснює визначені законом повноваження у сферах електронних довірчих послуг та електронної ідентифікації:

– надає адміністративну послугу шляхом внесення юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців, які мають намір надавати електронні довірчі послуги, до Довірчого списку;

– погоджує розроблені надавачами електронних довірчих послуг порядки синхронізації часу із Всесвітнім координованим часом (UTC);

– погоджує плани припинення діяльності кваліфікованих надавачів електронних довірчих послуг;

– приймає та зберігає документовану інформацію, сформовані сертифікати (у т. ч. посилені, кваліфіковані) відкритих ключів,

реєстри чинних, блокованих та скасованих сертифікатів відкритих ключів у разі припинення діяльності кваліфікованого надавача електронних довірчих послуг;

– розглядає пропозиції (зауваження) суб'єктів відносин у сфері електронних довірчих послуг щодо удосконалення державного регулювання сфери електронних довірчих послуг;

– надає суб'єктам відносин у сфері електронних довірчих послуг консультації з питань, пов'язаних із наданням електронних довірчих послуг;

– інформує відповідно до Закону України «Про електронні довірчі послуги» про обставини, які перешкоджають діяльності центрального засвідчуваного органу;

– проводить оцінку стану розвитку сфери електронних довірчих послуг за результатами проведення аналізу інформації про діяльність постачальників електронних довірчих послуг та засвідчуваного центру;

– забезпечує взаємне визнання українських та іноземних сертифікатів відкритих ключів та електронних підписів, що використовуються під час надання юридично значущих електронних послуг;

– здійснює інші повноваження у сферах електронних довірчих послуг та електронної ідентифікації, визначені законом;

14) затверджує:

– методику визначення належності бюджетних програм до сфери інформатизації;

– методику формування індикаторів розвитку інформаційного суспільства;

– порядок оброблення інформації в інтегрованій системі електронної ідентифікації, інтеграції інформаційно-телекомунікаційних систем до цієї системи, регламент роботи інтегрованої системи електронної ідентифікації та примірний договір про приєднання до цієї системи;

– примірний договір про інформаційну взаємодію та примірну угоду про підключення до системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів;

– формати електронних повідомлень та обміну даними системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів;– вимоги до засобів електронної ідентифі-

кації, рівнів довіри до засобів електронної ідентифікації для їх використання у сфері електронного урядування;

15) організовує навчання державних службовців з питань, що належать до компетенції Мінцифри;

16) організовує навчання та готує пропозиції щодо вдосконалення системи розвитку цифрових навичок громадян, підготовки та перепідготовки фахівців з питань, що належать до компетенції Мінцифри [2].

Регіональні:

1) сприяє впровадженню у державних органах та органах місцевого самоврядування технологій цифрових трансформацій [2].

Соціальні: здійснює розгляд звернень громадян з питань, пов'язаних з діяльністю Мінцифри, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління, а також стосовно актів, які видаються Мінцифри [2].

Господарські (підприємницькі): сприяє залученню інвестицій, упровадженню новітніх технологій та використанню управлінського досвіду з питань, що належать до компетенції Мінцифри [2].

Спостерігаємо, що узагальнення та систематизація повноважень Міністерства цифрової трансформації України дає нам свідчення, що ключовий акцент у діяльності органу виконавчої влади спрямований на реалізацію адміністративно-державних повноважень. Вони найбільш глибоко формально визначені і пояснені.

Висновки. Таким чином, сучасна цифровізація розвивається одночасно за трьома ключовими напрямками: інформаційне суспільство; цифрові економічні відносини; електронний уряд. Зазначені виклики лягли в основу діяльності Міністерства цифрової трансформації України, яке є центральним засвідчувальним органом у сфері електронних довірчих послуг. Також до компетенції Міністерства належить розвиток широкосмугового доступу до інтернету, телекомунікаційних мереж та ІТ-індустрії. Проаналізувавши завдання та повноваження Мінцифри, основними серед них є адміністративні та загальнодержавні, які утворюють основний пласт його діяльності та забезпечують його сутність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Луїнін Д.С. Адміністративно-правовий статус Міністерства цифрової трансформації України. *Юридична наука*. 2020. № 2 (104). С. 225-236. DOI: <https://doi.org/10.32844/2222-5374-2020-104-2.26>
2. Постанова Кабінету Міністрів України «Питання Міністерства цифрової трансформації» від 18 вересня 2019 р. № 856. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2019-п#Text>

Стаття надійшла до редакції 17.10.2023

Стаття рекомендована до друку 22.11.2023

K.O. PLOTNIKOVA

PhD (Law), Associate Professor,
associate professor of the Department of State and Legal Disciplines
E-mail: katia1003katia@gmail.com ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-6975-7659>
V. N. Karazin Kharkiv National University
Kharkiv, 61022, Svobody square, 4

V.O. ZAKRYNYTSKA

PhD (Law), Associate Professor,
associate professor of the Department of State and Legal Disciplines
E-mail: zakrinityskaya.vic@gmail.com ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-4238-8464>
V. N. Karazin Kharkiv National University
Kharkiv, 61022, Svobody square, 4

ADMINISTRATIVE AND LEGAL PRINCIPLES OF THE MINISTRY OF DIGITAL TRANSFORMATION OF UKRAINE

ABSTRACT: *Introduction.* Modern digitization is developing simultaneously along its three key vectors: information society; digital economic relations; e-government. Information processes in modern society encourage central bodies of executive power to update their own activities.

The *relevance* is due to the fact that society's demand for digitization, the opening of national electronic resources and the introduction of electronic services are the main challenges for reforming the state digital policy. One of the rather important steps in the digitalization of society and the state was the creation of the Ministry of Digital Transformation of Ukraine in 2019.

The *goal* is to clarify the administrative and legal basis of the activity of the Ministry of Digital Transformation of Ukraine.

Methods. Theoretical and general scientific (analysis, synthesis, systematization), empirical method.

Main results of the research. The article is devoted to a theoretical study of the peculiarities of the administrative and legal foundations of the Ministry of Digital Transformation of Ukraine. It was determined that the Ministry of Digital Transformation of Ukraine has clearly defined goals, tasks and powers, and justified the implementation of public administration in the field of electronic governance. The tasks of the ministry are systematized according to key areas such as: tasks of state administration; public service tasks; task of stimulating entrepreneurship.

The conclusions. The Ministry of Digital Transformation of Ukraine is the central certification body in the field of electronic trust services. The development of broadband access to the Internet, telecommunications networks and the IT industry is also within the competence of the Ministry. Having analyzed the tasks and powers of the Ministry of Digital, the main among them are administrative and national ones, which form the main layer of its activity and ensure its essence.

KEY WORDS: *administrative and legal basis, digitization, services, Ministry of Digital Transformation of Ukraine.*

REFERENCES

1. Lunin D.S. Administrative and legal status of the Ministry of Digital Transformation of Ukraine. *Legal science*. 2020. No. 2 (104). P. 225-236. DOI: <https://doi.org/10.32844/2222-5374-2020-104-2.26> (in Ukrainian).
2. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "Issues of the Ministry of Digital Transformation" dated September 18, 2019 No. 856. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2019-п#Text>. (in Ukrainian).

The article was received by the editors 17.10.2023

The article is recommended for printing 22.11.2023